

Brussel, 16 mei 2013

Gemeente Beringen
Tav college van
burgemeester en schepenen
Mijnschoolstraat 88
3580 Beringen

Onze referentie: BL/JG/13070

Bezwaarschrift Milieuvergunningsaanvraag Biostoomcentrale Bionerga te Beringen

Geachte mevrouw/heer,

Hierbij wenst de Bond Beter Leefmilieu, koepel van Vlaamse milieu- en natuurverenigingen, volgende bezwaren in te dienen bij de milieuvergunningsaanvraag voor een afvalverbrandingsinstallatie van Bionerga te Beringen.

1. De aangevraagde capaciteit voor de afvalverbrandingsinstallatie zorgt voor een structureel overschot op Vlaams niveau, en ondergraaft daarmee op middellange termijn het Vlaamse duurzaam materialenbeleid.

De Vlaamse regering zet sinds 2010 volop in op een duurzaam materialenbeleid, waarbij de focus ligt op het vermijden van afval door preventie, hergebruik en recyclage. Afvalverbranding kan pas overwogen worden als de vorige maatregelen niet voldoen. Bovendien dient men de energie uit het afval maximaal te recupereren. Dit beleid is gebaseerd op de vaststelling dat grondstoffen en materialen steeds duurder (en dus waardevoller) worden en dat het dan ook sociaal-economisch zinvoller is om te groeien naar een kringlooeconomie, waarbij minder afval verbrand wordt. In deze context voert de OVAM een beleid rond afvalverbranding waarbij de verbrandingscapaciteit wordt afgestemd op het aanbod aan brandbaar restafval. In alle geval wordt een overcapaciteit vermeden, aangezien dit zou leiden tot kunstmatig lage prijzen voor afvalverbranding. Dit zou de preventie- en recyclagemaatregelen uit het materialenbeleid volledig ondermijnen.

De totale verbrandingscapaciteit voor huishoudelijk of ermee gelijkgesteld afval in Vlaanderen bedraagt momenteel 2 194 000 ton. Volgens de meest recente cijfers van de OVAM betekent dit dat er een overcapaciteit voor verbranding bestaat in Vlaanderen van ca. 75 000 ton. In deze cijfers zit de bestaande vergunning van Bionerga voor een nieuwe installatie in Houthalen-Helchteren (200 000 ton) reeds inbegrepen. Het dreigende structurele overschot op de verbrandingscapaciteit voor huishoudelijk was een van de voornaamste redenen waarom Bond Beter Leefmilieu beroep in 2010 beroep had aangetekend tegen de beslissing om de capaciteit voor verbranding door Bionerga uit te breiden.

De aangevraagde capaciteit van 200 000 ton per jaar is dan ook niet verantwoord. Dit blijkt eerst en vooral al uit het aanvraagdossier. In het MER-dossier gaat men uit van cijfers en doelstellingen die reeds geruime tijd volledig achterhaald zijn:

- Zo wordt er verwezen naar cijfers uit het Uitvoeringsplan Hoogcalorisch Afval, terwijl dit opgeheven werd op 1 juni 2012.
- Een ander beleidsplan waarnaar verwezen wordt ter verantwoording van de aangevraagde capaciteit is het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen. Dit plan loopt van 2008 tot 2015, en is dus nog van kracht, maar de piste uit het plan waarnaar verwezen wordt (oproep tot nieuwe initiatieven voor thermische eindverwerking) werd door de bevoegde overheid sinds 2010 verlaten, aangezien er toen reeds voldoende capaciteit aanwezig was in Vlaanderen, en het beleid het principe van "krappe capaciteitsplanning" heeft aangenomen.
- De cijfers over een tekort aan capaciteit die uit datzelfde plan geciteerd worden, zijn hoegenaamd niet meer actueel. De OVAM brengt regelmatig geactualiseerde cijfers uit over zowel het aanbod als de capaciteit voor afvalverbranding in Vlaanderen, waaruit blijkt dat er momenteel een structureel overschot bestaat van 75 000 ton.
- In diezelfde context is het argument dat het stopzetten van het storten van brandbaar afval extra afvalverbrandingscapaciteit veroorzaakt, dan ook niet meer geldig. Uit het meest recente milieuheffingenrapport van de OVAM blijkt dat de hoeveelheid gestort brandbaar afval in 2012 nog slechts een derde bedraagt van de hoeveelheid gestort in 2008 (het tijdstip van publicatie van het Uitvoeringsplan waarnaar verwezen wordt).

Naast de huidige overcapaciteit, zal de implementatie van nieuwe beleidsplannen op Europees en Vlaams niveau er bovendien voor zorgen dat de nood voor afvalverbrandingscapaciteit stelselmatig zal afnemen de komende tien tot twintig jaar:

- Met huishoudelijk afval gelijkgesteld bedrijfsafval werd tot nu toe maar in beperkte mate gesorteerd aan de bron, waardoor aanzienlijke hoeveelheden recyclebaar afval van bedrijven nog naar de afvalverbrandingsinstallaties werd afgevoerd. Sinds vorig jaar zet de Vlaamse overheid, samen met de afvalverwerkingssector, in op een betere sortering aan de bron bij bedrijven (zie sorteer meer campagne), door ondermeer een verplichte selectieve inzameling van PMD bij bedrijven vanaf 1 juli 2013. Dit zal leiden tot het uitsorteren van aanzienlijke hoeveelheden recyclebaar afval, en dus ook tot een daling van de hoeveelheid restafval dat aangeboden wordt bij de verbrandingsinstallaties.
- De Europese Commissie heeft in de Roadmap for a Resource Efficient Europe gesteld dat tegen 2020 geen recyclebaar afval meer verbrand zou mogen worden in de lidstaten. Ook de kunststofindustrie zet zich actief in om verbranding van kunststofafval (een van de grootste afvalfracties in het restafval) tegen te gaan, en voluit te kiezen voor materiaalrecyclage. Gevolg van deze evoluties zal zijn dat tegen 2020 het aanbod brandbaar kunststofafval bij de verbrandingsinstallaties nog verder zal dalen.
- Voor verwerking van GFT-afval wordt door verschillende actoren gezocht naar, en gepleit voor, vergisting met energie-opwekking als alternatief voor verbranden of composteren. Momenteel wordt slechts in een deel van Limburg de aparte ophaling van GFT-afval georganiseerd. Dit afval wordt vervolgens gecomposteerd, hetgeen een economisch en energetisch duur verwerkingsproces is. Het grote voordeel van vergisting is dat uit de organische afvalstroom energie gerecupereerd kan worden (in tegenstelling tot bij compostering), maar ook een waardevolle bodemverbeteraar (wat niet het geval is bij verbranding). Het natte keukenafval kan via vergisting bovendien met grotere energetische efficiëntie gevaloriseerd worden dan via verbranding in een roosteroven. Als deze beloftevolle piste de komende jaren effectief wordt uitgerold, zal ook dit leiden tot een verminderd aanbod van restafval voor verbranding. Tot slot geven we ook

nog mee dat nu investeren in de verbranding van dit afval, de hoger beschreven beloftevolle vergistingspiste een stuk moeilijker haalbaar wordt.

Uit bovenstaande blijkt dat er voldoende argumenten zijn om te besluiten dat er momenteel een structureel overschot is op de verbrandingscapaciteit, en dat dit overschot in de nabije toekomst enkel maar groter zal worden. Er zal dan ook een afbouw van afvalverbrandingscapaciteit nodig zijn op relatief korte termijn om te vermijden dat recyclage, hergebruik en afvalpreventie in gevaar komen ten gevolge van de kunstmatig goedkope prijs voor afvalverbranding die het gevolg is van de overcapaciteit. **Daarom vraagt Bond Beter Leefmilieu dat, indien een vergunning wordt toegekend, de maximumcapaciteit in de vergunning wordt beperkt tot 100 000 ton.**

We willen de vergunningverlener ook wijzen op de grote impact van de beslissing die genomen wordt met betrekking tot de capaciteit. Momenteel wordt de wetgeving voor milieuvergunningen fundamenteel gewijzigd, en naar alle waarschijnlijkheid zal dit leiden tot het toekennen van permanente vergunningen (met terugwerkende kracht). In tegenstelling tot de huidige situatie, waarbij de beperkte looptijd van de milieuvergunning de mogelijkheid geeft om de vergunde activiteiten grondig te evalueren en bij te sturen (in casu de nodige capaciteit), zal de vergunning in de toekomst blijven gelden. Dit vergroot het risico op een lock-in situatie, en verantwoordt des te meer dat bij het nemen van beslissingen omtrent de capaciteit toekomstige scenarios en evoluties in rekening gebracht worden.

2. De mobiliteitsimpact op de onmiddellijke omgeving wordt onvoldoende gemilderd, alternatieve transportmodi worden niet ernstig overwogen

Hoewel in het MER de trimodale ontsluitingsmogelijkheden worden aangevoerd als één van de argumenten om de keuze voor de locatie in Beringen te verantwoorden, wordt dit niet concreet uitgewerkt. Alle aanvoer van afval zal gebeuren via de weg, en ook de afvoer van bodemmassen e.d. zal slechts beperkt via de binnenvaart gebeuren. In de voorbereiding van de aanvraag lijkt er wat ons betreft onvoldoende ernstig onderzoek gebeurd te zijn naar de realisatie van aan- en afvoer via spoor of waterweg.

De problematiek van het verschuiven van transport van de weg naar spoor of water (modal shift) is geen evidentie, en vereist medewerking van verschillende actoren. Daarom heeft de provincie Oost-Vlaanderen bij de recente hervergunning van de afvalverbrandingsactiviteiten van Indaver NV in Beveren beslist om Indaver een inspanningsverbintenis op te leggen in dit verband. Indaver werd gevraagd om de relevante actoren samen te brengen, en binnen de twee jaar te komen tot een actieplan om transport via water te realiseren. Hieronder volgt de desbetreffende bijzondere voorwaarde uit de milieuvergunning van Indaver:

"Het bedrijf dient in de toekomst aandacht te besteden aan de mogelijkheid om afvalstoffen via alternatieve transportmodi te laten aanvoeren en dit te implementeren in de bedrijfsvoering en bovendien dient:

- binnen een termijn van twee jaar na datum van onderhavig besluit een actieplan "modal shift" opgemaakt in overleg met de betrokken stakeholders. Dit actieplan dient tevens een voorstel van een resultaats- verbintenis te omvatten m.b.t. de aanvoer van de afvalstromen via het water of het spoor;

- dit actieplan wordt vervolgens ter goedkeuring voorgelegd aan een opvolgingscommissie "modal shift" samengesteld uit de afdelingen

Milieuvergunningen en Milieu-inspectie van het Departement LNE, de VMM, het College van Burgemeester en Schepenen van Beveren, de afdeling Toezicht Volksgezondheid van het Vlaamse Agentschap Zorg en Gezondheid, de OVAM en de vergunningverlenende overheid. □De nv Indaver zorgt voor de praktische organisatie van de opvolgings- commissie;

- na de goedkeuring van het actieplan wordt jaarlijks gerapporteerd over de voortgang ervan aan de opvolgingscommissie. Op verzoek van het bedrijf en/of de leden van de opvolgingscommissie kunnen nog andere stakeholders / deskundigen op de vergaderingen van de opvolgings- commissie aanwezig zijn."

Bond Beter Leefmilieu vraagt, indien een vergunning wordt toegekend, om een gelijkaardige regeling op te nemen als bijzondere voorwaarde in de milieuvergunning van Bionerga. Op die manier wordt gegarandeerd dat het bedrijf de problematiek ernstig onderzoekt, en kan bijdragen om de overlast voor de omwonenden tot een minimum te beperken.

De Bond Beter Leefmilieu gaat er van uit dat deze bezwaren terdege in rekening zullen genomen worden bij de evaluatie van de milieuvergunningsaanvraag. Wij blijven ter beschikking om onze bezwaren toe te lichten.

Hoogachtend,

Danny Jacobs
Directeur Bond Beter Leefmilieu

Contact:

Jeroen Gillabel, Beleidsmedewerker Duurzaam Materialenbeheer

Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw

Twekerkenstraat 47, 1000 Brussel

T +32 2 282 19 49 - GSM +32 486 22 36 84

jeroen.gillabel@bblv.be